



Kintzler Zoltán

Chronomètre műrás és ékszerész

Aradon, Andrassy-tér 20. sz.

GAZDAG RAKTÁRA:

schaffhauseni chronométer, schweizi és egyéb gyártmányu, a modern igényeknek megfelelő óráknak és izléses, szolid elkészítésű ékszereknek.

Javításokat saját műhelyemben eszközölök.

Pontos és szolid kiszolgálás.

ALFÖLD



SZÉPIRODALMI, MŰVÉSZETI, TÁRSADALMI ÉS KRITIKAI KÉPES FOLYÓIRAT.

FELELŐS SZERKESZTŐ: HONISCH L. ISTVÁN.

ARAD, 1903. JUNIUS HÓ 28.

III. ÉVFOLYAM 12. SZÁM. ==

== MEGJELENIK MINDEN

MÁSODIK VASÁRNAP. ==

SZERKESZTŐSÉG: SZABADSÁG-TÉR 16. SZÁM.

KIADÓHIVATAL: JÓZSEF FŐHERCZEG-ÚT 22.

Előfizetési ára: Egy évre 10 kor.

Egyes száma 40 fil.

ALFÖLD

SZÉPIRODALMI, MŰVÉSZETI, TÁRSADALMI ÉS KRITIKAI KÉPES FOLYÓIRAT.

Felelős szerkesztő: HONISCH L. ISTVÁN.

SZERKESZTŐSÉG: SZABADSÁG-TÉR 16. SZ.

KIADÓHIVATAL: ARAD, JÓZSEF FŐHERCZEG-ÚT 22.

MEGJELENIK MINDEN MÁSODIK VASÁRNAP.

Előfizetési ára: Egy évre 10 kor. Egyes száma 40 fill.

BIZONYTALANSÁG.

Arad, július 11.

Részben lecsillapultak a politikai hullámverések. Az ország népe, a magyar társadalom megfigyelő álláspontra helyezkedett és türelmellel várja a fejleményeket. Az időnek utóbb történt eseményei azt látszanak bizonyítani, hogy Khuen-Héderváry lábai bár lassan, lassan, de mégis meggyökeresednek a magyar politika földjében. Ezt fájdalommal látja minden magyar ember . . . Az a nagy hangu harcias párt működése is Barabással az élén, előbb-utóbb lagymatag és cél nélkül való kengyel futás lesz. Vagy ha jobban tetszik az a kifejezés, hát: szemfényvesztő, zsonglőr játéknak lehet nevezni Barabásék hareba állását. Céltalan az egész manőver és biztosak lehetünk a felett, hogy célra vezetni nem fog. Régi baja az a magyarnak, hogy nem tudja kivinni azt, a mit akar. A küzdő hadfiak rendszeren akkor hagyják egymást cserbe, mikor az összműködésre, a vállvetett küzdelemre a legnagyobb szükség volna . . . Így volt ez régen, így van a jelenben és így lesz a jövőben is . . . Addig rugdossa egymást a magyar, a míg aztán kimerülve össze esik. Milyen könnyű aztán a bécsi kéznek egyet lóditani rajta, hogy az századokra visszaessen a cselekvési porondról . . .

*

Lássátok be végre rettenetlen Barabások és Kossuth Ferencek, hogy a zsonglőrrjátékos politikával édes keveset értek el. Ugyan néztek meg csak a legideálisabb magyar politikusnak, gróf Apponyi Albertnek nádszálhoz hasonló ingatag politikája, hogy mit eredményezett — azt, hogy a mikor a legnagyobb szükség lenne reá, mint önzetlen hazafias politikusra, ő cserben hagyja szeretett hazáját. És mielőtt a cselekvés szilárd és megdönthet-

len radikális-utra térne, lelép, megszökik a biztos dicsőséget hozó utról, a melyen harmincegy évi fáradságos küzdelme igazi és történelmileg maradandó babérokat nem termett. És hogy gróf Apponyi megunta a küzdelmet, az teljesen érthető dolog is. Hiszen ő már régen belátta, hogy olyan céltalan kengyelfutó politikával célhoz soha sem juthat . . . Jól tudja ő, hogy a magyar nép már elvesztette benne a bizalmát . . . Mert mikor igazi szint kellett volna vallani, hát a nagy Apponyi minden alkalommal Eberhardra menekült . . . Cserben hagyta az ő személyében bizalmat vetett politikus barátait, azért, hogy alázatosan meghunyászkodjék a fenyegető bécsi kéz előtt . . . És hogy mennyire irányadó volt neki a fekete sárga bécsi kéz, azt a legutolsó budavári udvari bálon eléggé tapasztalhattuk . . . Sóbálványként állt ott az ölnél magasabb szép szál magyar ember, a főúr, a magyar képviselőház elnöke — és még sem vették őt észre, sőt, a korona tüntetőleg mellőzte Apponyi grófot . . .

Ime a zsonglőr játékos politikának az eredménye, a rettenetes arculesapás után Apponyinak nincs elég lelki ereje arra, hogy a cselekvés útjára lépne. Pedig vele lenne az egész nemzet, ha ő nem rettegne a bécsi kéztől annyira, hogy a rémlátományok elől inkább megszökik és Eberhardon talál menedéket.

Kossuth Ferenczet is megkörnyékezte a bécsi kéz, az ő nyakakörül is csavarodik már a bécsi feketesárga kéz vetette selyem hurok, a mi minden bizonynyal különös érzéseket kelthetett nála, hogy oly semmi eredménnyel hátrált meg a bán előtt.

Vagyha nem is a nyaka köré csavarodó selyem hurkot kapott a bántól, de mézes madzagot okvetlen, a melynek majd ha a végére ér, bizonyosra vehetjük, hogy keserű ize lesz. Kossuth Ferenc is, mint Apponyi későn fogja

belátni a vastag tévedést. Es sirni fog vele együtt a nemzet is, melynek eddig feltétlen bízalma volt benne.

Vagy ki tudja és ki meri azt bizonyítani, hogy a bécsi kéz ígéreteiben bizni lehet. Ki meri azt állítani, hogy a bécsi kéznek nem gyilkos szándékai vannak. Vagy hát ki áll arról jót, hogy nem akkor tör reánk a kamarilla, mikor azt legkészületlenebbül és legkevésbé várjuk.

Nem-e bizonyítja a közelmúlt történelme azt, hogy gyalázatos perfidiával mindig törbe esalták a magyart s aztán bilincsekbe verték. . . . S ha nagy kegyesen levették a rozsdás vasat róla, az évtizedes igába való hajtásért még alázatos köszönettel járult mindenkor a bitorló vasmarokhoz.

Mert hát elvégre, valljuk be őszintén, mégis csak gyalázatosan erős vasmarok lehet az, mely századok óta gyötri a magyar nemzetet . . . Igen gyötri, mert gyáván, tehetetlenül birka türelemmel hagyja magát.

*

Ó magyarok istene, ha egyszer csodát tehetnél és Kossuth Ferenceket, Barabásokat, Apponyikat, Ugronokat, Bánffykat, de még a Lengyel Zoltánokat is egyesítenéd úgy, hogy azok bármilyen viharban, tűzben és véráldozattal járó küzdelemben mindhalálíg elválaszthatatlanok legyenek. — Az ebadtát annak a kamarilla irányította impertinens bécsi kéznek, mindenkorra fittyet hányna a magyar, bárha puskagolyó sivitana is el a füle mellett.

Győzne, ezerszeresen győzne a magyar, ha örökösen gyáván nem élne a mindenkor vészthozó bizonytalanságban.

Honisch L. István.

HÁFIZ DALAIBÓL.

1.

Se nem látok, se nem hallok,
Köborolok utcaszerte —
Az emberek szétszaladnak,
Kiabálnak rám meredve.

„Veszett ember! — Vigyázzatok!
El az utból! — felre, felre!”
— Pedig hát csak szivem' üzi
A szerelem szentcedélye.

2.

„Legyen tehát világosság!
— Szólt a hang, az Allah hangja,
A sötét éj közepében —:
„Szükségem van fényre, napra!”

És szétoszlott a sötétség
— Hála Allah nagy nevének,
Világosság lőn egyszerre:
Szemeidet teremté meg!

3.

Ha meghalok, jöjjetek ki
Siromhoz jó emberek!
Keressétek fel elégett,
Elhamvadott szivemet.
Ott a sírnál említsétek
A kövön az ő nevét:
És feljajdul fájdalomban
Szivem, mintha élne meg.

Összerezzen minden csontom,
Minden izzem, porcikám —
Ezt hallják, ezt lássák azok,
Kik nem hisznek igazán
A szerelem hatalmában!
Hadd tudják meg: hogy Hafiz
Az igazi szerelemnek
Példaképe — halca is.

(Háfiz.)

4.

. . . És igazuk van, hogy haragusznak,
Szidják, gyalázzák cserseimet!
Mert Sirász-cáros népeinek
Igazuk van! Ők sosem hazudnak:

Oh hogy' is mertem: az egyiptomi
Edes cukorral bajajukat,
— Tul-tul negédes ajkaikat —
Vakmerőn — összehasonlifani? . . .

5.

Te orcos! Miért kínozol?
Mért nyújtod kotycalékedat,
Ha tőlem mindazt elveszed,
Mi számomra teremtetett? —
Menj tőlem! Szégyeld magadat!

Nem testem, — lelkem haldokol!
Tudásod itt lásd megszakad —
Ha már erővel orcosolsz,
Ha így kezelsz, ha így papolsz;
Gyógyítsd előbb meg — magadat!

Szkrbics után szabadon: NIKELSZKY GÉZA,
(Háfiz.)

Az „Alföld“ előfizetési ára:

1/4 évre 2 kor. 50 fill.
1/2 „ 5 „ — „
egész évre 10 „ — „

Az „ALFÖLD“ kiadóhivatala.

KRÓNIKA I.

ZSINDELYKE ÉSZREVÉTELEI.

Ellesett párbeszédéből.

Alig vártam, hogy megragadjam a tollat, hogy az én kedves Alföldemnek megírjam azt, a mi az utóbbi időben esemény számba ment.

Csipkedő tollamat az egyszer megzabolázom szépen simán, csak finom tüszurásokat fogok azokra alkalmazni, akik azt érdemük szerint megérdemlik.

Hát legeslegesítő sorban a legutóbbi eseménnyel kezdem. Ugyan is felette módon haragszom a még mindig szép és igen uri főispán bácsira, hogy megengedte a polgármesternek azt a baklövést, hogy a Khuen — ennek az unszinpatikus horvát granicsár úrnak végtelen gyűlöletben szeretném kitépni minden hajszálát — kormányának üdvözlést kényszerítsen ki a vértanuk városától. Na ezzel aztán Arad szépen betetőzte magát. Vajmi csekély eredmény lesz az, amit a Golgothának e híres városa a kierőszakolt miniszteri üdvözléstől remélhet. Azt mondta a mindenféle képen okos és nagytehetségű polgármester, hogy a Khuen-Héderváry kabinet üdvözlése egyszerűen köteles udvariassági cselekedet. Nem értem a mélyen tisztelt polgármester bácsit, — azaz, pardon urat — hogy miért hangoztatja ő annyira a miniszterekkel szemben az udvariasságot? És egyáltalán mit beszél a polgármester ur az udvariasságról, mikor ő egyáltalán nincs tisztában az udvariasság fogalmával. Mert ha ő tudná, hogy mit tesz udvariasságnak lenni, akkor minden bizonnyal csupa köteles udvariassági indulatból ott hagyná a polgármesteri széket, a melybe oly rettenetes módon nem igen odavál.

A saját füleimmel hallottam, mikor sok előkelő aradi polgár a legdiszesebb jelzőkkel halmozták el a mi mindenképpen tekintélyes polgármesterünket. Nem is szólva az aradi hölgyekről, a kik mindenképpen a toronyalatti legszebb férfit szeretnék a polgármesteri székben látni. És ki ne tudná azt, hogy Aradon a torony alatt ki a legszebb férfi? Az az egy igaz, hogy már nem zsenge ifju, de szép és fess, és a mi a legfőbb, a cipő talpáig uri ember, nem is szólva arról, hogy még a tekintete is gavalléros. Hogy pedig a feje átmérője jóval kisebb a mostani polgármester feje átmérőjénél az csak előnyére lehet, mert minden bizonnyal a koponya csontja nem olyan vastag s annak az lenne az előnye, hogy az újabb kor szelleme könnyebben hatna át a fején akkor, ha mint polgármesternek arra szüksége lenne. Meg vagyok arról győződve, hogy az én polgármesterjelöltem nem ellenezné a leánygymnáziumot, mint a hogy azt Institóris ellenezte. És ami még csunyább

dolog, még hivatali pressziót is gyakorolt ellene, — ami pedig törvényellenes is, mert hatalommal való visszaélés . . . Aki már régebb idő óta figyelemmel kíséri az írásaimat, az sejtethi, hogy ki az én polgármester jelöltem. És hogy ilyen nagy megtisztetésben részesül általam, annak csupán egy forint (mondd két korona) az oka, mert Lőcs Rezső (pardon! elárultam magam) egy jótékony célú ünnepségen annyit adott egy Bock-szivarért. Hogy a vastag koponyájú polgármester mit adott egy ugyanolyan szivarért, azt már mindenki tudja, tehát felesleges ismételnem: hogy tiz krajcárt, mondd husz fillért nyomott a markomba.

Tehát újra vagyok olyan bátor és ismételem, hogy a mi polgármesterünk világért sem tudja azt, hogy mi fán terem az udvariasság. Már azért sem, mert mikor az utcán bandukol, hát azt hiszi, hogy veréb van a kalapja alatt, mert bizony-bizony még a fejéhez sem emeli a kezét, ha valaki őt az utcán üdvözlí . . . Hja, Arad még igen sokra fogja vinni Institóris polgármestersége alatt. Mert, mint a város első plgárától, Institóristól igen sokat lehet tanulni, pláne az udvariassági szabályokból, melynek első paragrafusa — szerinte az, hogy: kalapod alatt verebek rakjanak fészket, azért, hogy alantasabb polgártársaid köszönését kalaplevegéssel viszonzni ne kellesen. Minek többszörös és hasznos eredménye az lehet, hogy a kalap alatt a veréb és a trágya szaporodik, a koponya csontja pedig vastagodik . . .

Elvégre Arad városa ilyen dolgokban is speciális lehet!

Hogy a Golgotha városa mennyire speciális mindenben, azt az utóbbi időben a „Függetlenség“ című aradi ujság is kisütötte. Ugyanis — sz. m. — írta meg, hogy nemcsak Győrben vannak dr. Pickek, hanem az aradi társadalomban is leledznek az afajta urak . . . Valóságos találgatási mániába esett minden ember, aki — sz. m. — cikkét elolvasta. Mindenki keresett egy dr. Picket, hogy valahogy magamagára ne hasonlíthassa az egyébként sikerült fotografiáját . . . Hja, ugy szokott ez lenni az ugorkafa igen alacsony van a föld színétől — de az arról való leesés annál nagyobb fájdalmakat szokott okozni . . . Hol is van hát Aradon egy dr. Pick, a kire ujjal mutatni nem is kell?! . . .

Krónikai folytonosságomat most rettenetes módon megszakítom, amennyiben hirtelen minden átmenet nélkül a haldokló pápa jut az eszembe . . . A föld legelső katolikus embere, azaz ő szent-embersége XIII. Leó pápa a száz év felé haladó kort ért agg apostol végegyengülésben fog meghalni. Én nem tudom, pedig jó katolikus vagyok, még a templomba is eljárógatok hívségesen, ha Brogyány Kázmér misézik és prédikál — és még sem tudok sajnálkozni a pápa elpusztulásán . . . Talán azért sem, mert nem minden papot szeretem egyenlően, vagy

talán azért, mert a pápa halálán tényleg nincs mit búslakodni . . . Hiszen ha már valaki végelgyengül, hát bizony az nem is életre való többet. Akkor miért is kinlódna tovább e sártekén. Az igaz, hogy ő szentsége XIII. Leó nem igen piszkolta be saruit a földteke pocsolyájától, mert bizony a sors szerencséje megvédte őt attól, hogy beszennyezze szentsége lábait. Bezzeg a mi papjaink, akiknek kevés reményük lehet arra, hogy egykoron közülök valamelyik csak heregprimás is lehessen, már inkább engedik bepiszkolni saruit az aszfalt sarától . . . A korzón leginkább Brogyány Kázmér tűnik fel saruival, aki mit sem törődik azzal, hogy : esik, fúj . . . mégis csak sétál ott, ahol őt igen szívesen látják.

Ha tőlem függne, én minden bizonnyal Brogyány Kázmért választanám meg római pápának . . . Elképzelem, milyen jó dolguk is lenne akkor a magyar honleányoknak, ha Rómába jutnának, mert a magyar származású pápát okvetlen meglátnák és annak gavalléros tehetsége szerint : mindenik arany rózsával jönne haza . . .

Szabad már a korzó levegője a minoriták új temploma előtt. Az izléstelen bódék végre elkerültek onnét. A napokban zápor módra hullott az eső az ég csatornáiból, valószínűleg áldást hozva mindazokra a kik az új keresztfeltételnél asszisztáltak. Az összes minorita atyák fent voltak a kupola álványain, hogy lássa a nép, mennyire elszántak a hős minoriták, mikor a keresztrol van szó. Ragyog is a villámhárítótval ellátott aranyos kereszt, a mely dacára, hogy a vésznek, a kálváriának, a golgothának a jelképe, mert senkise viseli szívesen a sors keresztjét, melytől oly nehéz a szabadulás. De mivel a kereszt fogalmában a megváltás eszméje és költészete is ben foglaltatik, azért is hát remélhetjük, hogy Aradváros a sok minden kellemetlenségtől és sok, sok nem neki való embertől fog megszabadulni. Mert a távolban, messzire kimagasló kupola aranyos keresztje fényesen hirdeti azt, hogy az Isten ígétől elrugaszkodott rossz akaratú föld felett élő ördögök kerüljék ezt a szent várost, ahol úgy a nagytudományú férfiak és a szeplőtelen erkölcsösség mekkája legyen. Az bosszant, hogy mikor az új templom bejáratát kerestem, mindég valamelyik tőszomszédságban levő üzletajtó előtt veszem magam észre, hogy nem jó helyen járok.

Nagy zenebona van mostanában a nyári színházban. Minden héten van egy-két vendége a szelős muzsa templomnak. Csak az végtelen nagy baj, hogy publikuma nem igen akad. Aradi Aranka a mi saját külön szubrette nevelésünk lépett fel újabbban néhány estén. Az első fellépése alkalmával még csak volt valamelyes közönség a színházban, fájdalom, hogy a többi estéken át nélkülözötte a nagy hodáj a közönséget : pedig a már nem megvetendő

ragyogó ékszerrel ellátott szubrett-primadonna fényesen beigazolta, hogy volt már neki sokkal zajosabb sikere, hogy idegenben sokkal több eredményeket tud elérni, mint szülőföldjén. Hja az úgy szokott lenni, mert igaz az a közmondás, hogy : otthon senkise lehet próféta. Assael Arankára mégis csak büszkék lehetünk, mert eltekintve az ékszerreitől, nagyon sokat haladt a művészet terén és olyan előnyösen tud öltözködni, hogy ebben még a sikkos Rózsa Lilin is tul tesz.

Felhő Rózsi is vendégszerepelt, az ő fellépése aztán minden eddigi vendégnél zajosabb volt. Első sorban zsufozásig megtelt a színház és a viszontlátás örömeiben csak úgy zugott a taps. Hja, hiába, azt el kell ismerni, hogy a fitos orrú, kis gömbölyű, eleven vérű szubrettel karöltve jár a siker. Csakugy hullámozott a nagy hodájában az öröm a tetszés nyilvánulása.

Nagyon kíváncsi vagyok, hogyha a jelen primadonnái elkerülnek Aradról, s ha majd egyszer visszajönnek egy kis vendégszereplésre, vajjon őket is olyan hullámozó szeretet fogja viszontlátni, mint a milyen Felhő Rózsi mellett volt ? Pedig hát volt rá idő, mikor végtelenül temperamentumos szubrette az egyik kitűnő kritikusként, *Carolusnak*, megfelelő tánc lépésben és prózaikus kommentárral, de végtelen szeretettel, volt bátor a nagymamáját tiszteltetni. Carolus erre bár elsápadt, de szintén megfelelő tánc lépésben eljárta a kedves szubrette előtt a meghódolás Cacke Walk-ját és még meg is esőköltte az orrához irányított piskóta szubrett lábacsát : persze hogy aztán Carolus kreol barna orrának semmi baja sem esett. Tehát ne csodálkozzanak a jelen primadonnái a kedves Felhő Rózsi fényes sikerén, mert neki Aradon olyan multja van, hogy arra még vidéki primadonnánál példa nincs. A kedves Rózsi valóságossal sakba tartotta az aradi kritikuskokat, sőt mi több az igen kedves anyuskája még kutya korbácsesal is megfenyegette egyikét-másikát. Persze, hogy aztán nem esoda, hogy az aradi kritikuskok főmuftija a kreol barna Carolus is végképen meghódolt Rózsiának. Szó a mi szó, de még a legirigyebb rosszakarat sem mondhat igaztalanságot Felhő Rózsi művészetére. Mert hát valljuk meg az igazat, a vidéken alig akad párja a kis gömbölyű Felhő Rózsiának. Meg vagyok arról győződve, hogy ebbeli kijelentésemet még Rangsburg Sándor is koncedálja.

Hogy a muzsateplom hodájánál maradjak, eszembe jut a szépséges Almásy Lola a ki már énekes kokott szubrette szerepkörre asszimilálódik át. Az „Egy görbe nap“ című darabban olyan meghatottsággal énekelte a kis bőgre történetének kupléját, hogy a földszinten leledző donzsuanok könybe lábadt szemekkel sóhajtottak a színpad felé. S hogy mit gondoltak s mire vágyakoztak, azt akkor kezd-

AZ „ALFÖLD“ SZÉPSÉGROVATA.



Az „Alföld“ fényképe.

Ottenberg Erzsike.

tem kapiskálva sejteni, mikor Almássy Lola a bögre dalát megfelelő tánc lépéssel kísérte úgy annyira, hogy mikor háttal volt a publikumhoz fordulva, az anyuskám mellett levő urnak szikrákat szórtak a szemei. Mögöttünk pedig a bajusztalan dr. Deutsch Izsó egyre törülgette a szemüvegét, hogy annál jobban lássa Almássy Lolát. Csak azt nem értem, miért nyelt olyan nagyokat, azt hiszem valószínűleg cukor volt a szájában.

A bögre dalából én ugyan mit sem értettem, és az anyuskám mégis azt mondta, hogy ha tudta volna, hogy ezt Almássy énekelni fogja, hát nem vitt volna el a színházba. Erre én azt feleltem, hogy az oly mindegy, ha egy bögrével több vagy kevesebb van a világon. Hiszen én is eltörtem már néhány bögrét. Erre az anyuskám mosolygott, de nem szólt semmit.

Azt hiszem, hogy most már eleget tracsoltam. És ha valakit kihagytam a tüszurásokot megérdemlő élvezetes hatások alól, attól szíves elnézést kér —

Zsindelyke.

ESŐBEN.

Játékos kedvében van az idő, hol nekikeseredik, hol megáll az eső és ilyenkor mintha buvócskát játszana a nap is: előbukkan néha egy-két percre a felhők mögül és

ontja a nedves mezőség fölött sugarait, melyeknek aranyfényében ragyognak a kövér esőcsöppek. Ezek az apró gyémánt szemek mik együttvéve, ki tudná megmondani, minő kincsért érnek így nyári időben, hullván lassu kopogással a fejlődő, a rég szomjuzó növényzetre.

Förgeteg István, az egyszerű parasztember innen az Alföldről, mondta egyszer, a mint a pesti országházat nézegette a komájával s a megjegyzéseit egy ur az ott levő deputáció közül hallgatván, azt kérdezvén tőle:

— Hová való maga bácsi?

— Alsóvárosra — mondta az öreg.

— Igen, igen — forgatta a szót az ur — azt akarom kérdezni, hol laknak?

— A nyomásszélön, kéröm — adta vissza a feleletet, lapos pislantással a paraszt.

A deputáns nem tudván eligazodni ezen, másra fordította beszédét:

— Tudja-e öreg, mit ér ez a palota?

— Dehogy tudom, kéröm.

— Nem ugy-e — mosolygott — nem is gondolja.

— Gondolni azt gondolom, hogy nem ér annyit, mint egy csöndes országos eső.

Igazsága van az öreg Förgetegnek, mert valóban kiszámíthatatlan értéke van a csöndes permetező esőnek mikor még a termés egy része a barna föld hátán diszeleg és hosszas szárazság után lehajítja a fejét, mintha szomorúság nehézkednék rá.

Ez okból oktalanság volna neheztelni az időre. Bár közönként meg-megcsapkod bennünket az eső, a lovak haladnak velünk s mi nógatjuk őket, hadd menjenek egyre beljebb a szabad, a nyílt tanyavilágba. Ebbe az istenáldotta nagy birodalomba, hol mindenfelől illat, a felfrissült természet üde lehelete száll felénk s úgy érezzük, a mint távolodunk a füstben uszó várostól, mintha a lelkünk felszabadulna a zibongó lármás élet béklyói közül és röpdösne a visszanyert aranyos szabadságban.

Valami fönséges, szívetremegtető kép az, mely egy mást követő változással táruel élénk és veszel el ölünk. Azonban mindenünnen az élet mosolyog felénk: az alkotja a színes, váltakozók panorámát. Es a becsületes az igaz, a nehéz emberi munka, melynek nyomán áldás fakad, ima ríppen el a fáradt munkás ajkáról és dal kél fölötte: vidám madaraknak ünnepi dala . . .

Reggel van. A napkeltének bűbajos szépségét most nem élvezhetjük. Felhők szaladgálnak az égen s ezek szürkeséget vetnek a tájra.

Néha mosolyog csak elő a nap a szakadékokon s mintha arannyal öntenék le a fák leveleit, a semjékek pázsitját s minden, a mi él, diszeleg, ragyog, tündöklök az egész vidék. Aztán ismét elkomorodik, mint a gyermekarc arnyékká vonnak mindent a futkosó felhők.

Az esőverte uton megrakott kocsikkal találkoztunk. Ezek elől ki kell mindenkinek térni, mert ezek az életet: a gabonát hordják. A sárga, zörgő kalászkok tetején ingujjas ember fogja két kézre a gyepelőszarat s amint letekint ránk, a nézésében büszkeség villan meg. Nem köszön, a kalapját

se billenti meg, mint a feszületet vivő a búcsusok előtt; különös fölényt érez Krisztus testének szállításában. Távob-
labb már bugás hallatszik a tallón és fekete füst uszik a föld fölé, mint valami sötét gondolat. Itt a eséplőgép za-
katol; felgyürt karu emberek hordják a dobba a kővéket, ügyet sem vetve a veszedelemre, ami ott ólalkodik a há-
tuk mögött. A bugás később esőndesedik, elenyészik, amint halad a koesi és nemsokára már csak dümmögés hallat-
szik. — nyújtja utánuk a hangot a szellő.

Azután fehér ködszerű füst tűnik elénk, melynek al-
jában vörös fény lobog. Napfényes időben ezt észre sem lehetne venni, a borulás szűrkeségében azonban messze ellátszik. Közélebb érve látjuk a lángokat, amint szeszé-
lyes formákban nyújtózkodnak fölfelé és haladnak nyom-
ról-nyomra a hereföldön. Arankát éget egy ember, az biz-
tatja vasvillával a szalmával táplált tüzet. Az aranka nem idevaló gonosz növény, mely körül fogja a friss herét, az-
után megöli, mint a pók a legyet. Valósággal megfojtja. Előbb elsatnyul a here, azután hervad és egy napon szá-
raz, kiaszott lesz.

A lovak, amint ügetve elmennek a lángok mellett, levágják szügybe a fejüket és nagyot rántanak a koesin. Sietnek. Valami ösztönszerű félelem nógatja őket. Ilyenkor ostor se kell. A koesi gyorsabban repül a nedves homokon s az ember azt veszi észre, hogy ime, ide ért a száraz malomhoz, mely az imént még mint valami elhagyatott rom, meredezett távol a földek közt.

Hát valósággal rom is. A faláról már régóta kala-
pálhatja az idő a vakolatot s a vitorlái is olyanok, mintha árvák lennének, rothadt rajtuk az összesodort vászon is. Az ajtója becsukva, sehol egy teremtet lélek. A fordítója is korhadt, talán nem is hasznavehető már . . . Olyan az egész, mint a vízszélén gubbasztó öreg, piszkos, gólyama-
dár.

Ezt ugyan alaposan elérte a kultura sorvasztó sze-
le . . . Mert némely esetben annak lehet nevezni. Sorvasz-
tónak. Egyiket fölépíti a másik rovására. Ezt víruslásba hoz-
za, amaz tönkreteszi. Hiába, ez az örökön változó, a foly-
ton munkálkodó életnek a nagy munkája.

Az idevezető ut is begyöpösödött már, de még aprán-
ként fölszántogatták szélét a szomszédok. Minek ez, gon-
dolják . . . Ember nagyritkán járja már, gyerekek botor-
kálnak át rajta, meg a tallóra eresztett libák gágároznak köröszül egyik tábláról a másikra.

A letarolt földeken most alig is van egyébb, mint fe-
hér testes liba és gyerekek. A jószágok a földnek hajolva lépkednek és szedegetik az elhullajtott magot, a gyerekek pedig csomóba ülve nézik a fellegek járását. És szívják a tiszta, friss levegőt, a mitől olyan az arcuk, mint a vá-
rosi gyerek képe, ha összecsokolgatják.

A szurós területet, amodébb herés vagy kukoricás váltja fel, melynek széleit magas napraforgók díszítik. Olyanok ezek, mint a kendőn a csipkeszél. A tányeria vi-
rága hasonló az órához, forog a kereke a nap után és mutatja az idő haladását. Ha azután leáldozik a nap, ő is lehajtja a fejét s úgy tesz, mintha aludna. Erdemes néz-

ni ezen növénynek munkáját, természetesen akkor, ha az embernek nincs más dolga, mint hasalni a füvön és bele-
merülni lelkével, gondolatával a természet esodálatosan szép nagy munkájába . . .

Az eső megállt. Elmulik a lassu esőndes kopácsolás is, a mit az aprószemű eső mivel a kukoricaleveleken. Most már szél támad s ez szagatja a felhőket, melyek rit-
kulnak, fehérednek, néhol nagy darabon megszakadnak s ott már a tiszta ég mosolyog szelid kékségével. És jelt adnak magukról a karesu, magas jegenyék is; zörgetik, beszéltetik csipkés leveleiket. Olyan édes ez a mélyező ese-
vegés itt a magasban, ahol hosszucsorú gólyák nyújtogat-
ják szárnyaikat és lomhán haladnak a tó felé. Itt van nem messze a nagy szikkes viz, ide látszik a tükre, csil-
log, mint valami fényes ezüstmező.

A közepe táján, a hol nádsziget susog a széllel, tö-
mérdek fekete pont sötétíti be a víz fölületét. Vadkaesák botorkálnak nagy falkákban. Szinte idehallatszik a hápogásuk is. Azután megrebbennek, egy darabig a víz fölött csap-
kodják a levegőt, végre kiválik tíz-tizenöt és V alakban huznak a tallók felé. Mennek az élelem után. Hajtja őket az élethez való ösztönszerű ragaszkodás.

És ime most, amint eltakaródnak a felhők és tisztul az égboltozat, a tájon újra megered a munka. A serény munkáskarok dologhoz látnak. kasza esillan meg a heré-
ben, mely rendre dől az éles penge nyomán; amott kapa mélyed a földbe, majd asszonyok tűnnek föl, karjukon kos-
sarakkal, kik mennek, sietnek szedni a fák alól a leesett gyümölcsöt, vagy a kukoricásból a hüvelyes babot. Szóval emberektől tarkáll a vidék.

Az országuton is megjelen az utkaparó, fénylik a kalapjához tűzött rézjelvény. Ennek a karja azonban már nem úgy mozog, mint a többieké, sőt néha meg is áll, szöba ered az aramenővel s hogy még inkább kényelem-
be helyezze magát, karja alá veti a lapát nyelét, rákönyö-
köl s úgy folytatja lusta pöfékeléssel az időtrábló terefe-
rét . . . Hej, hej, hiába, az idők változnak és vele együtt az emberek is. Ma fölügyelők kellene a munkáshoz, föl-
ügyelők mellé pedig főfözügyelők.

Bosszankodna az ember, azonban fölragyog az ég-
boltozaton, mint valami hatalmas, színes diadalkapu, a szí-
várvány s ez, mint a kiengesztelődés, tüneményes jelképe, egyszeribe elüz minden indulatot a szívből, e helyett gyö-
nyörrel, hálával és imádsággal tölti be azt.

Irta: Cserzy Mihály.

Kérjük azokat a t. vidéki előfizetőket, a kik az előfizetéssel hátralekban vannak, sziveskedjenek az előfizetési díjat beküldeni, mert ellenesetben postai megbízást leszünk kénytelenek küldeni, a mi több költséggel jár.

A CSÓK.*)

Irta: Balassa Sándor.

A csóknak ép úgy, mint minden másnak története van. Keletkezését illetőleg az első nyomok ősrégi időbe vezetnek vissza és ugyancsak számos mende-monda marad fenn róla napjainkig. A történelem elavult, sárga lapjait forgatva, vessünk egy pillantást a multba.

Már az első emberpár csokolódzott Erről a biblia is említést tesz.

Egy igen kedves dolgot találunk a bibliában az első csók elesattanásáról. Történt pedig, hogy a paradicsomban, Ádám apánk kapta az első csókot az Ur Istentől, akkor midőn életet lehelt belé.

A második csókot már Ádám adta Évának, a midőn az első asszony egy terebélyes fa árnyékában pihent. Ugy történt a dolog, hogy Éva anyánk egy verőfényes délután elszendergett. A mint ott pihent a szabad természet lágy ölén egy döngicselő méhecske röpködött körülötte, A zümögő állatka előtt az első ember szokatlannak tünt fel. Nyilván azt hitte, hogy az első asszony a legszebb rózsaszál a mely a nagy paradicsomban virít. Így történt, hogy nagy fáradsággal összegyűjtött viragporát Éva asszony ajakára hintette. Ádám, kiről tudvalevőleg azt jegyezték fel, hogy a legjobb férj volt, odament alvó életepárjához, hogy elkergesse a zümögő kis méhecskét és észrevette Éva a-szony ajkán a viragport. A jó öreg, dacára, hogy az első férfi volt, rendelkezett némi illetékes tudással. Udvariatlanságnak tartotta, hogy egy nő ajkát az ujjaival érintse meg, azért az ajkával közelített hozzá és úgy próbálta leszededegetni a viragport. A midőn az ajka odatapadt Éva asszonyéhoz, Évát valami különös, gyönyörteljes érzés fogta el. Felébredt, magához ölelte Ádámot és mámorittasan adta vissza a csókot, a mely édes volt, talán edesebb, mint a paradicsom tiltott gyümölse. Ezt a bájos jelenetet egy fekete rigó is végig nézte a fa sűrű lombsátorából. Az első ember csókja oly hatással volt a kedves éneklő madárra, hogy örömeiben füttyülni kezdte: „Lennék én rózsá rózsabimbó, lennél te méh . . . (Önök nem hiszik, de ez így volt.)

Ezt tartja a legenda az első csókról, a mely kétségkívül édes volt, mert a viragpor Éva asszony ajkán mézzé vált.

A történelem a csók eredetét Trója szótrombolásának idejéből származtatja. Ez időből szintén legenda maradt fenn a csókról. A midőn Tróját, a nagy várost szétrombolta az ellenség, egy csapat férfi és nő menekült el a füstölgő romok közül, hogy új hazát keressen.

*) Mutatvány szerzőnek „A csók“ című legközelebb megjelent könyvéből.

Viszontagságos utazás után a Tiberis partján állapodtak meg. A férfiak az akkori szokás szerint megmentett szekerüket, házi eszközeiket halomra gyűjtve elégették és a földterület megszemlélésére akartak indulni. Az indulás előtt az asszonyok és a lányok valami új, ismeretlen bucsuzási módon törték a fejüket. Hosszas tanácskozás után elhatározták, ajkaikat a férfiak ajkához illesztik. Ez elég újság volt abban az időben s ez a férfiaknak anyira megtetszett, hogy el se indultak az új haza megszemlélésére, hanem letelepedtek ott és s megalapították azt a nagy várost, a melyet ma Rómának neveznek. -- Róma tehát a csóknak köszönheti létezését, vagyis inkább az asszonyoknak.

A csók ez időtől kezdve divatba jött és innen indult ki világhódító útjára.

Romulusz császár uralkodásának idejében a római asszonyok nagyon szerették a szirakuzi bort. A bor élvezete kötelező volt és ahogy manapság a férjnek neje eltartásáról kell gondoskodnia, úgy kellett akkoriban azzal is törődni, hogy felesége a borban szükségét ne lássa. Ha a férj hazajött, első dolga az volt, hogy neje száján meggyőződjék, vajjon ivott-e az asszony elegendő bort. Az ilyen vizsgálatoknak rendszeren csók lett a vége. Rómában a csokolódzás valóságos mánia lett, úgy, hogy ismerős, vagy ismeretlen, akivel csak összetalálkozott nyilvánosan csokolódzott. Így történt aztán, hogy a rómaiak: törvénnyel korlátozták a csókot és szigorúan büntették a törvény megszegőit. Romanus császár szerint csak a házastársak között volt illendő a csók.

*

A kereszténység elterjedésével a csóknak vallási jelentősége lett. Jelképezte a szüziességet, erkölcsöt és ártatlanságot. A vallásban nagy szerepet játszott. Így ha két keresztény a „béke csókjával“ köszöntötte egymást, az annyit jelentett hogy tisztelik a hitet. A mise után általános csokolódzás volt a templomban. Minthogy a csókot a vallás ily magasztosan értelmezte, több tudós komolyan foglalkozott vele s kutatta azt a mélyeséges okot, amely a hit szent értelmét rejtette magában.

Chrysostanus, az aranyiszájú konstantinápolyi püspök rajongó híve volt a csóknak, Tertullian püspök azonban gyűlölte és úgy vélekedett a csókról, hogy nem emberhez illő.

A korról a csók is változott. Különbéféle jelentőséggel bírt, ámde lényegében az maradt, ami a kezdetben volt.

*

A bölcsészek szerint a csók a legmegbízhatóbb megnyilatkozása a józan állapotban levők érzelmeinek.

A filozófus azt tartja, hogy a csókolódzó oly természetbuvár, ki a külszinnel be nem érve, a realizmus fenekére igyekszik.

A szerelmesek és a költők másképp fogják fel a csók jelentőségét. A szerelmesektől hiába kérjük, mi a csók, nem tudnak rá felelni, csak azt mondhatják legföljebb, hogy édes, mámorító...

Darvin, a nagy angol tudós azt állítja, hogy mi, európaiak úgy hozzászoktunk a csókhoz, hogy az emberrel született tulajdonságnak mondhatjuk. E tulajdonság az ember kedélyállapotától függ, amint az illető szeretett személylyel közelebről érintkezik.

A világ minden részében más-más a csók formája. Ahányféle nemzetiség van, annyiféle a csók is. Az újjeländiaknál és lappoknál például a csók abban nyilvánul, hogy az orrukat dörzsölik egymáséhoz. A finnek háttal közelítenek egymáshoz s ez náluk csókot jelent. A négereknél pedig az arcnak kézzel való simogatása jelzi a csókot.

A statisztikai argus szemei elől mi sem rejtőzhetik el. Mi mindent nem gyűjtöttek már össze, szép áttekinthető rendben! Ime ama felkiáltások, amelyeket a hölgyek hallatnak az első csók elcsatánása után:

Egyesek így szólnak:

— Istenem, mit tett ön?!

Mások:

— Jaj, ennyire nem kellett volna elmennünk!

A többi felkiáltás a legnagyobb változatosságban a következő:

— Soha sem akarom látni, menjen innét!

— Hagyjon magamra kérem, egyedül akarok maradni!

— Nohát ezt nem hittem volna öntől!

Oh, én nagyon szerencsétlen vagyok! (Ezt könyvekkel, vagy a nélkül mondják.)

— Na megálljon! (Ezt különösen a vidéken kedvelik.)

— Uram, ha ezt a férjem tudná, lelőné! (Nagyon gyakori kijelentés.)

A kis óvatosak:

— Szent Isten, ha megláttak volna bennünket!

Sokan meg semmit se szólnak. — Ez talán a legokosabb.

A csókot a statisztikusok 65 rideg számmal külfömböztetik meg. A csók lehet többek között hideg, meleg, jeges, lángoló, boldogító, mámorító, csábító, lopott, átkos, emésztő, forró, remegő, hűtlen, kínos, édes és isteni, mely utóbbinak mindenki bolondja.

VALÓSÁG.

Rózsaszínű álmok szötte illúziók
Mind el tündek, mint a rémséges
viziók:
Melyek beárnyalják a képzelő lelket,
Hogy megrontsák vele az ifju szívet...

*

A rémlátományok egész sorozata
Egy ifju életét egész beárnyalta;
A míg a szép álmok az édes remé-
nyek
Fel nem váltották a rémséges képet

Évek hosszú során csupa illúzió
Volt az ifju lelke, s csupa megújuló
Eszmék, gondolatok, rózsaszínű álmok
Áradoztak benne: csupa csalódások!

Élet bölcsességnek — csalódás-tör-
vénye
Megedzette őtet, s erős lett a lelke,
Nem volt rabja már a csalfa szín-
játéknak
Illúziók keltett ábrándozásoknak.

Látta, hogy a foszló rózsaszínű
álmok
Kenyér küzdelemben oly hiába valók
Lepke szárnyán szálló vágyakozás —
semmi!
Oly könnyű magasból le a porba
hullni...

És így telt az idő, lázas küzde-
lemben
A gyermek-ifjuból férfi lett már ré-
gen...
A mult emlékeit az idő elmosta,
S türelemmel mindég, kálváriát
járta,

Közömbös volt lelke, cinizmus szí-
vében
Donzsuánnak látszott a hölgyek sze-
mében...
Pedig csupán józan világfelfogás-
ban
Élte át napjait, csendes megnyug-
vásban.

Mi volt neki minden? Kőbe olvadt
semmi!
Dőre álmok után, nincs mire gon-
dolni.

Gyarló emberiség egy csapáson halad,
Csoda-e ha ő is soha el nem maradt.

Azt hitte már régen, hogy ez min-
dég így lesz,
Szürke napjaival közeleg a véghez.
S egyszerre csak látott egy lilium
szálat —
A mint felé hajlik — látta nem
káprázat

Nem volt álom nem az: még illuzió
sem —
Maga az igazság, a valóság, min-
den!

A tavaszi napnak fényes sugarával
Fakadt az érzélem a lilium szállal.

És most, csak a sorsnak jót hozó
szelleme —
A lilium szálat s az ifjut szeresse-
Hogy kettőjük élete ragyogó, s egy
legyen,
Hogy érzelmük közösen — valóság
lehessen-

*

— Vidd el szellő most már, e dalt
vidd el messze,
Hogy a lilium szál szive megérezze
— Mit gondol és hogy él az ő hü
lovagja,..
S a lilium szál az igent bolo-
gassa.
Liptófalvi István.

HAMUPIPŐKE.

— Mese az életből. —

Irta: Nobel T.

Egyszer volt, hol nem volt, mindenesetre az Ope-
renciás-tengeren innen, volt egy kicsiny város egy nagy
kastélyal, melynek az urát hetedhét országon túl is
Muki gróf néven ismerték. Mivel pedig tudva volt róla,
hogy szíves vendéglátó, ha éppen otthon lelik, hát jöttek
is hozzá sűrűn úri jópajtások. Még Bergengóciának is —
vagy minek is hívták azt az országot — eljött
a hercege, hogy megnézze a grófnak híres istálló-
ját, melyben tündértálosok arany jászolokból ették az
ezüsfényű abrakot. Főképen ezeknek a csodájára jött el
a herceg s ha már volt, a házigazda megmutogatta neki
többi sok kincsét is és ráadásul elvitte az erdejébe va-
dászni.

Öreg este volt már, mikor hazafelé igyekeztek és
szemükbe ötlött egy zöld lombokkal koszoruzott ház, mely-

nek kivilágított ablakaiból vidám hegedűszó hangzott, nyá-
jasan kísérve az esti légben uszó pecsenyeillattól.

— Ejnye bizony, itt valami lakzi van, — mondá
vigan a vendég. — Jó volna benézni közéjük. Megtekinte-
ném, ha lehet, hogyan mulat itt a nép. Kiváltképpen a
híres nemzeti táncot szeretném látni, még hozzá, ha szép
lányok lejűk.

— No az nem is utolsó látvány — hunyorgat a
grófi vendéglátó. — Te, János, — érinté hátba a kocsi-
sát, — nem tudnád megmondani, miféle céció van itt ma
jótékony célra?

— A mi nőegyletünk — mondja a gróf tréfás arc-
fintorítással. — Ha igazi parasztok volnának, jobb szeret-
ném De ezeknek itt hamis a billoguk: uraknak hivatják
magukat. Tudod amolyan vegyes gyűjtemény: boltostól és
városi körmölőtől fölfelé. Ezen a „fölfelé“ szón értsed a
magam teremtményeimet, a bérlőimet, meg a tisztartói-
mat. Szóval: bugrisok a javából és ilyenek az asszonyaik
is. A legtisztességesebb módon megölhetnek valakit —
az unalmasságukkal.

De bármiképp beszélt is a nemes gróf az ő barátjá-
nak, ennek mégis erősen kedve szottyant megindulni a
muzsikaszó után és ittmulatását valami kalandfével fű-
szerezni. Hát isten neki! térjenek be és látogatásukkal
boldogítsák a gyülekezetet. No, de erre támadt is ám
ezek között óriási ribillió!

A korcsmáros, aki épp egy pincetokot emelt, mely
java borokkal volt megrakodva: azt nagy meglepetésében
úgy a földhöz teremtette, hogy csak úgy esőrent-loes-
csant. A mire félelmetes gyorsasággal előrobogott az ő
gyöngéd fele és tüzhely lángjának, a megbotránkozás és
büszkeségnek hármaz tüzétől felhevítve, urának és pa-
rancsolójának a fejéhez néhány díjmentes cimert vágott.
Aztán tisztességtudó nyájassággal betessékelte a kegyel-
mes patrónust és vendéget a vígalmas terembe.

Míntha bomba pukkadt volna szét közöttük, úgy el-
szaladtak egymástól a belépők láttára az éppen táncfo-
gott párok, a melyek némelyike egy koronát adott volna
egy egérlyukért, amelybe nagy szerény voltában belébu-
hatott volna: — más része meg az életének hátralevő
részét, csak egy hüvelyknyiért is, a melylyel többnek lát-
szódhatnék.

— Ám, hogy hamarjában sem az egyik, sem a má-
sik ilyenforma kívánság nem teljesülhetett, bölesen beér-
ték vele, hogy hódolatukat mély hajlongásokkal fejezzék
ki, a mihez tehetsége szerint hozzájárult a fáraók művész
nemzedéke, ontván magából a kéz- és lábesők kedvelt szó-
lamát, míg a gróf valamennyinek kegyesen ácsit intve,
fölkérte a mélyen tisztelt társaságot: ne zavartatná magát
további mulatozásában, melynek vendégei és csendes
résztvevői kívánnak lenni. Nem is tovább, csak mig egy
szép eszárdást végignéznek.

Rágyujtottak a barna fiuk s huzták, tüzesen, ragyo-
gón! Szinte csillagokat szórtak a hurjaikból. S csakhamar
forogni, perdülni kezdett a virágokkal felcifrázott helyi-
ség; szinte beleszédült, a ki nézte. Elkapta bizony a szét

esapó láng a derék hercegfiut is, akiben fiatalabb vér pezsgett, mint a barátjában, — ez átfogva egy piros almaképu leánykát, aki táncos híján álldogált az ajtóban, bepördült vele a forgatagba. Űsse kó az ő kiesi országjának spanyol etikettjét! Nagyobb ur annál a hegedű, mikor ősnylvén szólal meg a természet.

Hogy aztán elhallgatott a zene, a herceg lovagiasan, vagy mondjuk inkább: némi dévajssággal hajolt meg a táncosnője előtt, esókot nyomva annak kerek, kaesőjára, amint éljenek zugták körül mindhettőjüket. Majd az általános dragadtatás jeléül a „lady patronesse.“ gömbölyded kisbirtokosné, a legédesebb mosolyával sietett saját, malomkeréknyi bálányai esokrát ő hercegségének hódolat-tal átnyújtani, a mely kitüntetést azonban ez ijedten háritotta el magától, a táncosnőjére terelvén azt, mint akit jobban megillet.

No azt ugyan megillette az a hercegi kézből átvett virágescokor. Erős illata lehetett, hogy úgy megbódult tőle...

Azt sem tudja, álmódja-e, hogy a bálányák körülveszik és üdvözlik, mint az „est csillagát.“ A rózsaszínű ködben, mely szemére boesátkozott, észre sem vette a herceg távozását, csak azt látta, hogy a bálozó urak versenyeznek érte, hogy ugyanazon derék köré fűzhessék a karjukat, amelyet egy igazi, eleven herceg fogott át.

Igy lett ezen az éjszakán bákirálynő a kis Komp Juliska, a koresmárosék pirosposzsgás leánya, a ki tulajdonképen a díszes vendégsereg kiszolgálására lett volna csak hivatva.

De ime, valóra vált a tündérrege, mely szól: Hamupipókéről, a kit egy hercegfői bákirálynővé emelt...

A bákirályné szobája előtt, melyben az dícsőségnek fátadalmait pihente másnap délutánig, csak lábujhegyen volt szabad lépdelni a házbelieknek. Az anya féltve örködött, hogy meg ne zavarják szép álmaiban „a család szerencsésjét.“ Bár ennek különben az ilyen mulatságok után sok dolga szokott lenni a maradt rendtelenség eltakarításával, a mit ezuttal a huga, Zsófi, meg az édesanyja végezték helyette is, nagy halkan, óvatosan, hogy zajt ne űssenek. Ha pedig az élénk mozdulatu Zsófi véletlenül mégis véteni talált a felebaráti kiméletesség szabályai ellen, az ép oly élénk mozdulatu anyai kéztől egy-egy intelmes hátbaütéshez jutott. Persze, hogy az anyai szeretetnek ilyen érzékeny túlbillenésétől el-eltörött az ostoba leánynak a mécsese. De csak eddig, míg végre maga is megértette, a mit az anyjától naphosszat hallott, hogy neki meg kell kimélnie a Julis nénjét minden durvább munkától, amely a szépséget ronthatná. Hadd művelődjék inkább! Arra való a kölesönkönyvtár. Csak hozogassa, olvassgassa onnan azokat a finom életreoktató, remek szép, franciából átitrt regényeket, hogy ha eljő majd érte a vőlegénye, illó is legyen hozzá az aranyos hintóba.

Komp uram, az emberséges koresmáros, az ő rest járásu eszével ugyan nem bírta fölérni az asszonynak azt a magasan szárnyaló prófétai beszédét s a mennyire tőle tellett, káromkodott is ellene cifrán és pedig annál inkább,

mert az üzlete kezdte megsínyleni, hogy a „hercegekiasz szony“ nem szolgálta ki a régi nyájas készséggel a bo-rozó vendégeket, akik részben elmaradoztak a hanyag „le-ereszkező“ bánásmód miatt, részben meg nem szűkölködtek esüfolódó megjegyzésekkel.

— Az irigység szól belőlük, — mondogatta ilyenkor az asszony, — mivelhogy az ő leányukra nem vetett szemet egy herceg. Máglátod, majd másképpen beszélnek ám, ha a herceg újra megjön.

— Gyün ám, gyün a fészkes — fakadt ki a gazda. — És ha gyün, hát úgy kidobom, hogy a nyakát szegi.

— Dehogy dobod, dehogy is! — mond az asszony. — Azt se tudod majd megint, hogy merre hajolgass előtte! Különben pedig, ha nem lesz a herceg, hát lesz másik. És ha nem éppen herceg, lesz másféle ur. Mert az az egy látnivaló, hogy ez a mi lányunk nem termett akármí jött ment számára. Ugy is kell hát tartanunk, ne-hogy elálljuk a szerencse utját.

— Eddig ugy tudtam, hogy Juliska szerencsésének a rúdja oda irányult a Süveg Pali lakatosműhelye felé.

— No lám, így téved az ember! Magam is azt hittem, míg nem nyíltak meg a szemeim. De most átlátom, hogy nem egymásnak teremtette őket az Isten. Meg sem értik egymást, sohase...

— Nem ám, mióta a lányod megbomlott, veled együtt; egyebet se tesz naphosszat, csak cifrázza, illegeti magát és az istenverte könyveket bujja, amiktől már annyira kifiamodott az észjárása, hogy a beszédét is alig értem.

Hát bizony: a fejébe szállt az asszonynépnek a „herceg“, aki ámbátor királykisasszonyokat táncoltathat napestig, meg virradt g, imhol mégis csak Julist kívánta meg. Hát csak annak a jele ez, hogy a leány különb a többinél. Ez világos! Otthon, persze, otthon ezt eddig nem vették észre, de idegen szem az ilyesmit mindig jobban felismeri. Mivel pedig különb leány a többinél, hát természetes is, hogy különb szerencse is jár neki. Csak ki kell várni.

És várt, várt a leány a szerencsésjére, mely aranyos hintóval fog érte jönni. Várt, csak várt évről-évre, mert a nagy szerencse sokáig szeret vártni magára — néha oly soká, hogy a földi létből ki sem futja a várása...

Bizony, azt a szerencsét nem bírta megindítani a munkától elsokott puha kéz, a sok fűzéstől vérszegény nyé sanyargatott test, de még a munkás, megelegetett élet pirját helyettesítő kendőzése sem, mely időjártával sorra került. Es a finom módos, subogó ruhák is gyorsították a szegény jólét romlását és az a gyötrelmesen várt szerencse csak nem akart előkerülni.

Az apa pedig mind türelmetlenebb lett. Csak éppen azt látta, hogy amit ő küzdve, fáradva a kemény életviszonyoktól kicsikarva gyűjtött, mindaz elmerül — az ópe-renciás tengerbe.

Igy beszéltek ezt az emberek, akik mindenben szeretnek vádaskodni. Pedig csak az ital ölte meg, amiből, hogy az elmaradozott ivóit pótolja, többet talált fogyasz-tani, mint amennyit bírt.

Mikor aztán a ház előtt megperdült a dob, akkor már az asszony sem hitt többé a szerencséjében. C ak átkozni tudta, hogy megesaltá, csufá tette őket...

Am ha nem jött a szerencse az ő csillagkordéján, jött Zsófi, hozzáilló gyalogszerrel, az ő hites ura. Süveg Pali kisérétében. Mert, hogy ez a két mellözött emberfia bizony nagyon megszánta és mivelhogy már egyik érzés szülője a másiknak, hát meg is szerették egymást az egész életre.

Eljöttek hát, hogy a kóros álmukból borzongva ébredőket elhívják az ő nyájas tűzhelyükhöz melegedni. Az anya rögtön kész is volt velük menni, egyszerre rátérvén, hogy Zsófi voltaképpen mindig az ő kedves, okos, jó leánya volt, míg Julesa hiu, dölyfös, magaszerető teremtés volt világeletében. Ő a család szerencsétlensége, ha előbbutóbb nem a szégyene is! Mert még most sem okul, nem enged alább a dölyfösségéből. Nem az! Hogy ő nem eszi annak az embernek a kegyelem kenyerét, nem dajkálja annak az ivadékat, akinek szívét egyszer eltaszította a magától. Inkább idegenek kenyerét szolgálja keserves munkával, messze innen, ahol senki se ismeri, senki se neve-ti, senki se szánja.

Jóllehet, míg ezeket mondta, nem is annyira a keserves munka, a verejtékkel megszolgált kenyér járt az eszében, mint inkább egy csillogó tündérváros, telve fényes urrinéppel. — közöttük a legdiszesebb hetedhétország délceg hercege, aki epekedve keresi Hamupipóke cipőeskéjének nyomát, hogy miután végre meglelte, hazavigye tündöklő palotájába, mint aranyos trónusának osztályosát...

Hja csakhogy rég letűnt a szép mesevilág! Az óperenciás-tenger is kiapadt, — „csak a sara maradt“, amelyben el is sülyedt szegény, balga Hamupipóke.

MULANDÓSÁG.

Fehér lelkű volt a leány
És tizenhat éves,
Szép, mint sok más rózsatárs
És hű kedveséhez.

Volt aztán egy bús lantverő,
Ki már husz évet élt
És arról a fehér lányról
Lágy dalokat regélt.

De egy csunya téli estén
A fehér lány meghalt
És levitte mind magával
A sok rimbe sirt dalt.

Elnémult a bús lantverő
Száráz nótafája,
Aztán elment párja után
Ama szebb hazába.

... Eljött a szép rózsás tavasz,
Zöld lett a falevél,
De a szegény rimpengető
Több dalt már nem regél.

Hollósi Sándor.



SAISON.

AZ IDEI NYARALÁSOM.

Arad, július 11.

Kedves Honisch!

Reméllem maga már panamacipőben és panama mellényben jár s maholnap már panama zsebkendőbe törli az orrát. Elmaradna a világtól, ha nem így volna. Ki visel bőrcipőt és ki jár szövetrohákban, mikor mindent pótol a panama, de a panamát nem pótolja semmi.

Itt meg kell egy kicsit állani. Tudom nagyon jól, hogy most egy nagy és hatásos prédikációt tarthatnék a férfiak könnyelműségéről, léhaságáról és elmondhatnám, hogy mennyibe kerül évente egy férfinak a ruházódása, ha a divat után öltözködik. Kitünő alkalom volna most a panama divat idején vissza adni az egész női nem nevében azt a sok csipkedést, bántalmat, melyet az asszonyoknak a divat miatt a férfiak részéről szenvedni kell.

De én nem teszem, mert sokkal türelme-szebb és elnézőbb vagyok a férfiak gyöngeségeivel szemben, mint azok mi velünk. De ha azt látnám, hogy a férfiak a divatmajmolásban utánozni akarnak bennünket, akkor nagyot kacagnék.

Hogyan, maguk akarják felvenni a harcot mi velünk? No' iszen, azt drágán fizetik meg — a férjek. Az a nagy szünet, mely most a divatváltozásokban beállott, azt jelenti, hogy forrong valami. Valami készülődik, amitől a panamás ifju urak le lesznek főzve, a férjek kétségbe lesznek esve. Hogy mi készülődik, arról sejtelmem sincs, de hogy ennek a nagy szélesendnek nagy vihar lesz a folytatása az bizonyos. Ez a vihar pedig a férjek zsebében fog dulni.

Dehát én nem bánom, ha felfalják is egymást a divatutánzásában urak és hölgyek. Engem egyelőre csak az érdekel, hogy kimenjek-e a Hegyaljára nyaralni vagy ne. Mert hát a viperáktól nagyon félek. Az uram ugyan nem egyszer úgy a fogai közt odamorzsolta nekem, hites feleségének, hogy: vipera, de én most

látom, hogy lényeges különbség van köz em és egy vipera között, mert én az én szurásommal legfeljebb az uram ebédjét rontom el majd, de egy igazi viperaacsipéstől az aradmegyei kórházba kerül az ember. Várom tehát, hogy mi lesz a paulisi viperákkal. Ha még egy jelentkezik, akkor nem megyek ki a világról sem a Hegyaljára, hanem másfelé nézek ki magamnak nyugalmas nyári tanyát. Már foglalkoztam is elvben egy alvácai vagy menyháza furdózás tervével és ennek azt hiszem könnyen megnyerhetném az uramat is, mert hát ő nagy lokálpatrióta.

Ezért hát nem is érdekel a dolog. Olyasmit szeretnék kisütni, ami kivivná az uram ellentállását. Ezt a tervet a következőkben ismertetem. Panaszodom napokig, hogy rettenetesen elmaradtam a világtól. Nem láttam még tengeri furdót. Hogy a barátneim ferde szemmel néznek reám, mert azok mind voltak, ki Ostendében, ki Nizzában, ki pedig Lidon. Hogy ez tarthatatlan állapot és hogy ha nagyon sok pénzbe kerülne, hát nem szólnék semmit, de mikor kevesebbe kerül, mint mikor itthon maradunk, hát akkor szégyen és gyalázat. Az uram mosolyogva válaszol. Az abszolút fölény jele ez, mikor mosolyog. Ilyenkor azt mutatja, hogy nem enged egy lépést se.

Napokig sirdogálok, míg végre az uram kénytelen elhinni, hogy mekkora veszteséget szenvedek én, ha nem megyünk Ostendébe, vagy Rigába.

Később már kezd magában tünődni, hogy voltaképpen mért ne mennénk Ostendébe, vagy Rigába. Egy pillantás a zsebére s el van döntve, hogy nem, nem lehet elmenni.

De már akkor nekem nyert csatám van.

Előhozakodom, hogy a szőke mérnökné és a szeplős főhadnagyné már javában furdóznak Siófokon, Abbáziában, csak nekem kell itthon senyvednem.

Ekkor már ő áll elő egy ajánlattal:

— Tudod mit lelkecském, menjünk mi is egy magyar furdóbe. Legalább itthon költjük el a pénzünket.

— En ismét sirva fakadok s nagy áldozatomba kerül, mikor, látszólag nehéz küzdelem után, elfogadom az uram ajánlatát. Az uram érzi, hogy az ő jó kis felesége mekkora áldozatot hozott neki, én pedig egész határozottan kijelentem, hogy eszem ágában se volt máshová menni, mint Balaton-Füredre, de hát hadd higye az uram, hogy ezzel szíveséget teszek neki.

Üdvözli

U. i. Van-e tudomása arról, hogy itt Aradon egy „Kölcsöy egyesület irodalmi szakosztálya“ nevű egyesület is van. Ha van, kérek a szerkesztői üzenetekben bővebb felvilágosítást róla.

EVELINE.

EGY LEÁNY TÖRTÉNETE.

Regény.

Irta: GILBERT.

[14]

Milánnak a koporsó mellett eszébe jutott, hogy nem is régen a kételkedéseivel megbántotta menyasszonyát. Erre a gondolatra még jobban fájt a lelke és végtelen lelkifurdalást érzett, oda hajlott a most már márvány-fehér archoz és csókjaival árasztotta el azt. A benső vádoló hang azt sugta neki: — Hiába már minden, ha vétkeztél ellene, most már nincs többé bocsánat. Ha egyszer a hön szerető tiszta női szívet ártatlanul megsebezted, inkább a halálé lesz az, mint a te itvesed. A szíve mégis megnyugtatta Milánt, mert azt tudta, érezte, hogy Paula iránti szerelme önzetlen és igaz volt. Hogy az mégis inkább meghalt, mintsem az ő hitvese legyen, ezt Isten rendelkezésének tudta be az önvádtól menekülni akaró férfi, aki most újra sírásra fakadt és a nagy fájdalomtól megtörve rogyott egy székre.

Nem volt senki, a ki vigasztalja a szerencsétlen vőlegényt. Garamkéry nem is vigasztalhatta, elég volt neki azt a borzasztó lelki fájdalmat elviselni, mit szeretett huga elvesztéséért érzett. Megmagyarázhatatlan fájdalom ez, mit csak azok éreznek, akiket ilyen borzasztó csapás ér.

A világ sohase tudta meg, hogy Paula miért lett inkább a halálnak örökös menyasszonya, mint Vujkovics hitvese.

Különböző verziók keringtek és senkise tudta határozottan felfogni, hogy mi is volt az oka ennek a szomorú tragédiának.

Elemért sokszor az örültségbe vitte a bizonytalanság. Keresett, kutatózott, de még se tudta a szomorú, megrázó fordulatban az összefüggést megtalálni.

Hiszen Vujkovics megtette a kötelességét, eljött, hogy Paulát az oltárhoz vezesse. Itt megállt a gondolata. Majd újra az előzményekre gondolt, eszébe jutott, hogy mennyire örült a huga, mikor a táviratot kapta Milántól és mégis milyen borzasztó elhatározásra szánta el magát.

Oh női szív tünedező délibábos esalfa fény, ki tudna téged megérteni végelkeseredésben.

Elemért végtelen düh fogta el, ha Milánra gondolt, de újra szánalom fogta el a szívét, mi-

EVELINE.

kor látta, hogy az sir a koporsó mellett, de meny-nyire sirt.

Sok, sok távirat jött, éltették azokban az új párt és sok szerencsét kívántak a frigyhez. Borzasztó, ahhoz a frigyhez, melynek egyik társa már a koporsóban fekszik.

Másnap ugyanazon fogatok álltak Garamkéry orvos lakása előtt, a melyek tegnap az esküvőre mentek volna. Most pedig a temetőbe mentek a menyasszonnyal, a halottak örök birodalmába.

*

Az öreg Garamkéry csak a temetés napján tudta meg leánya halálát. Őszintén táviratozott az esküvő napján, boldogságot kívánt az új párnak.

Elemér nem akarta aznap tudatni a megrendítő eseményt betegeskedő atyjával. Elég korán volt ezt megtudni a temetés napján is.

Paula halálával az apa és fiu közt megszakadt még az oly ritka levelezés is. A boldogtalan apa a rettenetes táviratra nem irt, nem kérdezősködött senkitől, békében hagyta Elemért.

Elemér pedig megnyugodva érezte magát, ha nem kellett írni erről a szomorú esetről.

A jószívű Mayerék megírták Elemérnek, hogy atyja végleg elhagyta Magyarországot. A feleségével együtt keletre utazott, valahova Görögországba, vagy talán még messzebb. Hogy elfelejtse azt a sok, sok keserőséget, a mi az életben érte. Pedig talán még nincs is tele a pohár, melynek keserű tartalma örökre megméltelyezi sok, sok szerencsétlen ember életét itt e földön.

*

Történetünk után, vagy tíz évre, — mikor a tavaszi napsugár bearanyozza a tájat, illatossá teszi a levegőt. A madarak csicseregése hirdeti, hogy a nagy természet új életre ébredt. A zöldelő temetőben egy sirdomb keresztjénél három alakot látunk letérdepelni, a kik imádkoznak a meghalt lelki üdvösségeért.

A férfi, ki leghamarább végezte el imáját, — s kiben Garamkéry Elemérre ismerünk — felállt térdeplő helyzetéből és kezét nyújtotta a bánatos fehér arcú fiatal nőnek, ki a felesége volt, kinek sötétkék szemeiből, dacára bánatos arcának, mégis az igaz boldogság sugárzott ki, mikor a férjére tekintett.

A harmadik, egy alig hat éves szöske kékszemű, bájos kis lányka, kit Paulának hívtak, még mindég imára összetéve tartotta apró kezecskéit. Mikor látta, hogy vége az imádkozásnak, csacsogva mondta: édes anyuskám a virágpalántákat majd én ültetem el Paula néni sírjára.

(Vége.)

BABOE.

— Hollandból. —

Baboe sehogyse tudta megszokni a hollandiai életet. Még a nyáron, melyre az indiai család a „t Gooi“-ban kerttel körülvett villát bérelt, úgy tett neki, hogy talán idővel mégis beletörődik a hollandiai életbe. Virágzó máncos, napfényes délutánon meglegedetten járkált Baboe s megmámorosodott a melegtől.

A kis Minnyt, aki születése óta reá volt bízva, kézen vezette ilyenkor. Nagyon szerette ezt a gyermeket, az összes gyermekek közt ez volt a kedvence, habár ragaszkodott amazokhoz is. Merono is közel állt szívéhez.

Ha nagyon melegen tűzött a nap az égő homokbuckákra, felélénkültek szemei, ezek az igazi jávai szemek. Ha azonban esett az eső, vagy fújt a szél, akkor gondosan elfedte testét a sarong-gal. Csak a melegért rajongott, a melegért, mely elpörzsolta a füvet s amelyetől liheg a föld.

De márciusban, mikor a nagy viharok jöttek, visszakiváncozott Jávába. Nagyon alázatosan adta ez tudtára urának. S mivel elhatározása megmásíthatatlannak látszott, Merono hirtetést tett közzé az újságban, amelyben Baboe ajánlkozik egy Indiába visszatérni készülő hollandi családhoz cselédnek.

Egy tisztviselő, — ki épp szabadságon volt — megfogadta őt. De az indulás csak két hónap múlva történik meg. Baboe pedig már számlálta a napokat, amikor visszatérhet.

A következő héten köhögni kezdett, nagyon köhögni. Ilyenkor összetette barna kezét és imádkozott. Imádkozott azon tenger és föld után, amely születni látta.

— Baboe meghült — mondák a nagyobb gyermekek.

— Maradjon a szobában! — szólta Merano barátságosan.

Ujra fűteni kezdtek, Minny egyre aggódva nézett Baboera, akinek egy-egy köhögési roham után vérfoltok maradtak az ajkán, az orvos, ki megkoptatta a mellét, a fejét rázta. Félt, nagyon félt a tüdősorvadástól.

Baboe behunyt szemmel feküdt az ágyon. Néha kinyitotta pilláit s ilyenkor a képekre esett tekintete egy rikító színű Szűzanyaképre, egy csokoládé-reklámplakátra, egy vörös lovon ülő kék lovagra, melyeket ő maga ragasztott a falra. A gyermekeknek már nem volt szabad bejönnie hozzá: feltették őket a ragálytól.

Majd gyöngye mosolylyal újra föltűnt a nap. Baboenak ujra szabad volt fölkelni. A nap melegen süttötte a nyakát és a hátát. Ez felüdítette.

Az orvos szólta:

— Százat tesztek egy ellen, hogy teljesen meggyógyul, ha visszakérül Indiába.

A bucsuzás nehéz volt. Sirt, zokogott, mikor Minny kezét utólszor megszorította. A kis Minny, akiért készséggel agyonütötte volna magát. Elköltözésekor egyre halkán sirt magában, de nem sok ideje volt a zugolódásra, az új családnál nagy lőtásfutással folyt a csomagolás. Csak a nagy hajó fedélzetén lelt ismét nyugalmat, már t. i. ha a gyermekek elaludtak s gazdája a kabinba vonult. Ő volt az egyetlen barnabőrű a hajón, a sok fehér közt az egyetlen, a ki a fedélzeten zajtalanul tudott járni. Ha csak tehetett, mindig a hajó orrába ment, néha órákhosszat állott a horgonykötél mellett s kis barna kezét a korlátra támasztva bámulta a hömpölygő vizet, a viharzó tengert, — amely haragosan zugott, nézte a távolban elmaradó hullámokat, gyöngéd, szomorú nagy szeme egyre csak a tengert szemlélte, a feneketlen mélységet, a titokzatos szürkeséget, s bár a szél szétnyitotta sarongját, lengette kabátját, nem törődött vele, köhögése se nyugtalanította. Hisz mit se tudott a halálról, csak a hullámot látta, a tenger moráját hallotta s csak a menyboltozatot alátámasztó képzeletbeli oszlopot esodálta . . .

*

— Ha nagyon vigyázni fogsz, ha Baboe kézen fog és egy pillanatra sem hagy egyedül, úgy mehetsz, — mondta a Baboe új asszonya gyermekének. Ő maga meg se nézné a hajó alsórészét, mert ott minden piszkos s a vaslépcső csupa olaj. De a kis Tonio annyira könyörgött, hogy végre mégis megengedte neki a lemenetelt. Tonio kedves, élénk, hat éves kis fiúcska volt, aki mindenáron a gépházat akarta látni.

(Folytatjuk.)

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Élénkké teszi a nyári színházat a sűrű vendégjárás, primadonna után primadonna jön. A játékszám úgy, ahogy az tőlük a legjobb akarat mellett kitélik és amint hanggal győzik a partitúra könnyebb és nehezebb énekszámait.

Aradi Aranka volt eddig a legmegemléítésre méltóbb vendég, aki feltűnően sokat haladt, amióta utoljára láttuk, és csakis elismerőleg nyilatkozhatunk róla. Ugy játéka, mint iskolázott hangjával a legnehezebb szereppel is képes megbirkózni. Különösen jó a könnyebb zenéjű szubrette szerepekben, amelyekről ítélve Aradi Aranka határozottan az első tehetségek közé sorozható.

Ujabbán Novák Ilona is vendégszerepelt, de nem találtuk elég erősnek arra, hogy elsőrendű szerepekre alkalmazható lenne. A hangja gyenge, a játékában még mindig van egy kis

félszegség, ami talán Iámpaiáznak is nevezhető . . . Ugyanezt mondhatjuk Márton Miklósról, kit a Kornevillei harangokban láttunk először. A fiatal tenorista hangja elég erős, de nincs benne finom árnyalat, átmenetiség, ami egy tenorista szerepkörénél okvetlen megkívánatik.

*

Egy görbe nap nap volt a második új darab, amit Zilahy társulata bemutatott a nyári szinkörben. Ágay Adolfnak, a szellemes élelap szerkesztőnek e darabjában látjuk Borsszemjankónak az összes karikatura alakjait, többé-kevésbé sikerült utánzattal.

A darabról alig lehet valami különös jót mondani. Mese-szövegről egyáltalán szó sem lehet. Csupa epizód-cselekményekből áll az egész bohóság. A felvonásokat egyébként élvezetessé teszi a változatos jelenések, melyek eléggé tarka képet nyújtanak a szemlélőnek. A szereplők igyekeztek Ágai darabjának segítségére lenni, és ez részben sikerült is nekik. Megemlékezésre méltó alakítása volt Füredi Józsefnek; Békés Gyula, Polgár Sándor, Almásy Lola és a többiek szintén jók voltak.

*

Felhő Rózi vendégszereplése. Lotti ezredesei és Niniss operettekben lépett fel a mikedves ismerősünk. Főlöszleges róla e helyen a dicséret és elismerés hangján szólni. A közönség maga mondott kritikát az ő játékaról. Zuggott a taps és a virágeső, a kedves szubrett nem győzött eléggé a lámpák elé jönni. Ha vas függöny lett volna, mindenesetre azon is kitapsolták volna. Hogy Felhő Rózsának művészi tehetsége — amióta utoljára láttuk — erősen megizmosodott, azt még a rosszakartu kritika is elismerheti, amelyből semmi esetre se lesz része a viszontlátás örömeiben.

IRODALOM.

A csók. Balassa Sándor szatmári hírlapíró könyvet írt a csókról s annak történetéről. Összegyűjtötte mindazon szokásokat, tradíciókat, amelyek egyes nemzeteknél, népeknél a csókra nézve fenállottak. A rengeteg anyagot feldolgozta s most könyvalakban adja ki.

Az érdekes könyv a jövő hó közepén, izléses nyomdai disszel fog megjelenni. A könyvben számos illusztráció is lesz, a melyeket egy Drezdában élő magyar festőművész készít a kötet számára. A csók könyvének ára 1 kor. 50 fillér lesz.

A szerző jóvoltából a csók könyvéből mutatóul közlünk egy érdekes részletet, amelyről láthatja az olvasó, hogy Balassa Sándor könyve igen érdekes lesz. — Előfizetni lehet a szerzőnél: Szatmár, Petőfy-utca 38.

A NAGY VILÁGBÓL.

*) (XIII. Leó pápa. A katolikus világ első apostola, az agg római pápa utolsó napjait éli. Ambár az utolsó hírek megeafolják azt, hogy a pápa halálán van, sőt az állítják, hogy annyira jobban van ő szentsége, hogy szinte bizonyos a felépülése. Pedig már bizonyosra vették azt az eshetőséget, hogy a közel hetekben megejtik az új pápaválasztást.

A felépülési híreknek azonban nem nagyon lehet hinni, mert csak a mesterséges módon élesztett élet az, mi fenntartja még az agg egyházfejedelmet. Előrelátható az, hogy a katasztrófa bekövetkezése csak napok kérdése lehet. A végelgyengülés ellen nincs orvosság, ha bármilyen szívós is a pápa fizikai ereje, a kegyetlen végbe fog következni.

Hogy XIII. Leó után ki következik a pápai trón elfoglalására, az egyelőre igen bizonytalan kérdés. Az egybehangzó római értesítések-ből ítélve, Rampolla bíbornoknak vannak a legnagyobb sánszai a pápaságra . . . De hát ki tudhat bizonyosat az ilyen dolgokban. Mindenestre nagy érdeklődéssel tekint az egész világ Róma felé, ahol az aspiránsok lesik és mindenestre türelmetlenül várják, hogy XIII. Leó örökre lehunyja szemeit. Ha meghal az agg egyházfejedelelem, s ha az aspiránsok — egyet kivéve — elbuknak, alázatos hódolásra járulnak majd a megválasztott elé . . . mint ahogy az minden ilyen emberi dolognál lenni szokott: ha meghal XIII. Leó pápa, hát azonnal éltetni kell az új pápát.

+ Az obstrukció. „Igaz ugyan, hogy a függetlenségi és 48-as párt többsége kimondta, miszerint: ha a katonai létszám felemelését kívánó törvényjavaslat nem tárgyalatik, úgy a mai rendkívüli harcot felfüggeszti. De mi azt hisszük, hogy ezen elkeseredett harc abbahagyása végtelen kihatással lesz.”

Igy hangzik annak a felhívásnak egy passzusa, mely a Barabás-féle frakciót hadisorba kívánja állítani.

Az egész ország érdeklődéssel néz a küzdelemre készen lévő honatyák működése elé. Csak aztán ne valami kishitű szalmaláng legyen a nagyhangon hangoztatott lelkesedés . . . Hanem ha már a nemzeti jogokért sikra

szállnak, ne is riadjanak vissza a szemmel látható nehézségektől . . . Ne riadjanak vissza még attól se, ha a horvát granicsárnak nevezett miniszterelnök házfelosztással is fenyegeti őket . . . Ne riadjanak vissza még a választásokra kivezényelt szuronyoktól sem . . . Álljanak hadi sorba mindannyian a haza szent ügyeiért, mert ha ezt teszik, velük lesz az ország apraja és nagyja, velük lesz minden olyan ember, aki magyarnak vallja magát.

Tehát csak fel a kitartó és küzdelmes obstrukcióra, hogy lássa az ország-világ népe, hogy Magyarországon sem az történik meg, a mit a kamarilla akar.



△ Ferdinánd király lesz. Ki ne tudná azt, hogy a bolgárok fejedelméről van szó. Régi vágya neki az, hogy királyi korona diszítse a fejét, amelylyel aztán végtelen nagy tiszteletet és respektust szerez a külföld előtt magának, mint bulgáriának egyaránt. Miért is ne lenne Ferdinánd király, akkor a balkáni zavarosban könnyebb lesz halászni. Elvégre egy kis fejedelmecskének könnyen az orrára koppinthatnak, de egy királynak — annak már bizony nehezebb az útjába állni. Legalább egy Ferdinánd fejedelem azt hiszi, hogy az egész külföld meghajol előtte, ha királylyá proklamáltatja magát.

Pedig az agilis bolgár fejedelem — ki annyira alkalmazkodott népeihez, hogy a hitét is megváltoztatta, okulhatna, szerbia volt királyának esetén, hogy jobb ma fejedelemnek lenni, mint holnap egy bizonytalan királyi hatalomban jutni.

Ugy látszik, hogy Ferdinánd fejedelem kutyába se veszi azokat a titkos fenyegetéseket, a melyek őt mind sürribben érik. És talán neki igaza is lehet, az erélyesség mindenek felett első dolog egy fejedelemnél és tekintélyt is szerez vele. És ha a bolgár nép Ferdinánd fejedelmet királyának ismeri el, mit törődik akkor ő azzal, ha a többi hatalmak a merész lépésére fejüket esóválják.

Ferdinánd fejedelem meg van arról győződve, hogy övé a jövő a balkánon. És miért ne hihetné azt, ha ereje és bátorsága van hozzá?!

△ A Khen-Héderváry kormány üdvözlése. Sok szégyen esik meg városunk falai közt, de hogy még azt is megérjük, hogy a vértanuk városából talpnyaló üdvözllet megy egy olyan kormányelnöknek, akinek multja az emberi jogok letiprása, aki embertársában csak az anyagot látja arra, hogy az ő hatalmi polca felfelé megerősítve legyen, — ez már aztán arepirító szégyen.

Hiszen a mostani kormánynak feje minden egyébbel tisztában van, csak azzal az érzelemmel nincs, ami a népszabadság, a népjogok érvényesítéséről egy igaz magyar embernél a fogalmat megalkothatja. Hát mikor és hol lett volna neki alkalma arra, hogy megis-

merje a magyar népet és annak fajait? Talán Zágrábban, ahol ő mindent ki tudott vinni szurony és puskagolyóval . . . Hiszen az első törvénytípró bemutatója is beköszöntött már azzal, hogy a szociálisták gyűlésre hívó plakátjait hü rendőrségével leszakgattatta . . . És ilyen debü után még Arad is, ahol a mult siralmas emléke a bitófa, üdvözlő egy olyan miniszterelnököt, akit a mindenkor vést hozó kamarilla helyezett az ország élére . . . Ideje volna már, ha egy más elem jutna be a törony alá, amely lehurrogna és kisebbségbe szorítaná azt a hitvány mameluk-hadat, mely a város polgárainak szégyenére ilyen arcpirító tapintatlanságot követ el.

□ **Az új honvédelmi miniszter.** Kolossváry Dezső, az új honvédelmi miniszter, úgy látszik, hogy rövid, de talpra esett beszédeivel egyszerre meghódította a képviselőházat. Legalább úgy látszik az ellenzék magatartásáról az új honvédelmi miniszterrel szemben.

Az nem nagy csoda, hogy nem úgy táncol, ahogy azt az ellenzék fujja, de mindenestre dicséretére szolgál az új miniszternek az, hogy nem diskurál oly önhittén félválról az ellenséggel, mint ahogy azt Fehérváry tette. Ő tisztességes érvekkel és meggondolva adja vissza a támadásokat és nem gondol arra, hogy sértsen, sőt csillapít és engedi a jövőben való bizalmat hinni, hogy ő benne megtalálta az ország azt az embert, aki felfelé Magyarország jogait akarná érvényesíteni. Csak az a kár az új honvédelmi miniszternél, hogy ő is osztrák szellemben nevelt katona-ember, akin, ha cibil-ruhába bujt is, meglátszik az, hogy marsrutával jött és hogy Khuen-Héderváry horvát granicsár áll a háta megett.

Meglátjuk, hogy mit hoz a jövő Kolossváry miniszterségével . . . Meglátjuk rövidesen, hogy megérdemli-e azt a babért, amit neki a képviselőház egyangu bizalma kilátásba helyezett. Meglátjuk! . . .

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Kéziratokat nem adunk vissza. Folyóiratunkat érdeklő szellemi közlemények Arad, Szabadság-tér 16. szám alá címzendők.

Sch. Gizi Arad. A versike elég hangulatos és tetszene is, ha kellő formába lenne öltöztetve. De a kötött beszédhez, a verseléshez nem elég ám a rim, hanem a kötött formának is meg kell lenni a poemánát, hogy az dallamos legyen, bár ha ütem vagy időmértékes verseléssel látnak napvilágot a költészet ter-

mékei. A versikéből látszik, hogy nem első dolga önnek, csak az a baj, hogy a költészettannal nincs tisztában. Ajánljuk, hogy előbb azt böngéssze át és csak, azután írjon verset, s akkor a viszontlátásra!

Szomorú leányka Arad. Önnek is a fenti üzenetet ajánljuk figyelmébe azzal a hozzáadással, hogy minden továbbiak előtt tanuljon meg helyesen írni.

Egy városatya Arad. Igazán megtisztelve érezzük magunkat, de sajnáljuk, ezzel mi nem foglalkozhatunk, dacára annak, hogy minden tételével egy a véleményünk. Hogy az ilyen dolgok meg ne történhessenek, azt jóval előbb kell ellenőrizni, mert ilyenkor aztán még a legradikálisabb fellépés sem használ, azért mert az ilyen hivatalt csak a legnagyobb fegyelmi vétség tudná megingatni. Ezt pedig ezekkel a sorokkal vajmi nehéz bizonyítani.

H. S. Budapest. Válogatunk belőlük. Jobban szeretnők, ha néha-néha egy prózai dolgozattal is fel keresne.

B. O. Motyók. Szíves elnézést a hallgatásért. Nemsokára levél megy.

Pipóke Arad. Igérjük, hogy nemsokára bemutatjuk Zsindelykét. Az üdvözlőt átadjuk neki. Bizonytal örvendeni fog annak, hogy az írásai tetszenek. Hogy mindenkor őszinte és igaz dolgokat ír: az az ő részéről csakis természetes dolog lehet.

Referens Arad. Köszönet az utbaigazításért, tudomásul vesszük.



EMKE gyujtót kérjen mindenki!



Mi aradiak Budapesten a New-York kávéházban találkozzunk.



Az „ALFÖLD“ első kötetéhez művészies kivitelű bekötési táblák 2 koronáért a kiadóhivatalban megrendelhetők. Arad, József főherceg-ut 22.

DEUTSCH IZIDOR

ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ

ARAD, TEMPLOM-UTCZA, MINORITA-PALOTA.

Legolcsóbb bevásárlási forrás

óra-, ékszer-, arany- és ezüstneműekben.

Legnagyobb választék!

Ekszertárgyak,

tört arany-, ezüstneműek és zálogcédulák
a legmagasabb árban megvételnek.